

Balogh Tibor

Teljesebbé tenni*

A tudományos tanácskozás gazdag anyagából egyetlen motívumot emelek ki, ehhez fűzök néhány megjegyzést, s némi javaslat-forgáccsal szolgállok.

Tervként - remélem nem kivihetetlenként - említetted: a magyar nyelvű képzés perfektté tételét szolgálendő került nemrég szóba - létesüljön Szabadkán magyarul okító egyetem. Ezzel a központilag definiált iskoláztatás hiánytalanul szolgálhatná egy kisebbség jogos érdekeit, elégíthetné ki illetén vágyait.

Ha meggondoljuk: mit kínálhatunk fel az ottani magyarságnak - a realitás univerzumát nem magunk mögött hagyva -, be kell látnunk, jószerivel csak a kultúra, a tudomány különös magyar vívmányait. Azokat, amelyek jó néhány nemzetközi porondon is sikerrel mérettetett már meg.

A jugoszláviai magyarság múltból sarjadó, téveszthetetlenül őket megillető eredményei szervülhetnének (magas szinten) Magyarország megfelelő kulturális-tudományos archetípusaival úgy, hogy provincializmustól mentes, elfogulatlan nyitottságnak adnák tanújelét.

Úgy ítélem meg: a hiposztazált szabadkai egyetem bölcsészettudományi karának egyik kardinális tanszéke lehetne „Az európai gondolkodás története” nevezetű. E jelzet ama mentalitástörténeti áttekintést kellene

* Írásbeli hozzászólás

hogyan megjelenítse-szimbolizálja, amely történelmi-logikai fundáltsággal bírna. Leglényegesebb konstituensei - szerintem - az alábbiak lehetnének:

- ⇒ az európai gondolkodás fejlődésének főbb stádiumai, elsődleges tekintettel a filozófiai-pszichológiai-esztétikai szférára;
- ⇒ a kultúra, a művészet színváltásai Európában;
- ⇒ a tehetség kinevelésének pedagógiai-pszichológiai története, metodikai tablója;
- ⇒ mit jelentett/jelent kisebbségnek lenni Európában;
- ⇒ a szociális munka státusza, eredményei, fogyasztékosságai Európában.

Mindezeket multidiszciplináris aspektusból lenne célszerű értelmezni. Az interpretáció során Európa azon tág kontextusként szerepelne, amelyet - a példák szintjén - a két terep (a magyarországi - és a jugoszláviai magyar) példaanyaga töltene meg leginkább relevanciával, mobilizáló erővel.

Idővel természetesen bővíthetne a részdiszciplínák tartománya, indulásként azonban - azt hiszem - elegendő konzisztenciájának, koherensnek bizonyulna e tanácsok teljesítménye. Bázisként kínálkoznék - nyilván más intézményekkel kiegészülve - a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara, ahol kísérletet tettünk/teszünk a jelzett attitűdű képzés realizálása érdekében. Hazai és külföldi - megfelelő szinten kvalifikált - oktatók adhatnának elő.

Anyagi és eszmei kulcsszerepet nyilvánvalóan az anyaországnak muszáj vállalnia saját jól felfogott érdekeire, egyszersmind a jugoszláviai magyarság igényeire való tekintettel. (A magyarországi-jugoszláviai támogatás mértéke persze konszenzushoz vezető tárgyalás-sorozat nyomán tisztázandó.) Érzékenységet nem sértve; az empatikus toleranciának a jegyében, igényfelmérés után, a kivitelezhetőséget józanul szem előtt tartva, európai szinten - többek között az előírt nyelvvizsgák abszolválását megkövetelve - akkreditáltatnék e tanszék.

Nagy szavak nélkül, az operacionalizálhatóság mezsgyéjén járva ennyi elképzelésem prológusa.